

04070, м. Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 5-й поверх,
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

5th floor, 3 Borysoglibska st., Kyiv, 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

**Зауваження Національної асоціації адвокатів України до
проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального
кодексу України щодо уточнення порядку отримання та оскарження рішень,
дій чи бездіяльності слідчого, дізнавача чи прокурора»
(реєстр. № 11450 від 29.07.2024)**

Як зазначено у пояснювальній записці до законопроекту № 11450, він спрямований на те, щоб уточнити положення ст.ст. 135, 284, 304, 307 КПК України.

1. Щодо доцільності внесення змін до ст.ст. 135, 284 КПК України

У пояснювальній записці до законопроекту зазначено таке: *«Також, потребують деякого уточнення норми Кодексу, які регламентують порядок вручення чи отримання копій постанов слідчого, дізнавача чи прокурора. Оскільки, враховуючи те, рішення слідчого, дізнавача чи прокурора, які оформлюється постановою, можуть бути оскаржені з дня отримання особою її копії, то на практиці трапляються випадки, коли особа відмовляється від отримання такого рішення та оскаржує відповідну постанову у строки, визначені на власний розсуд, вже після закриття кримінального провадження».*

Стаття 135 КПК України регламентує порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні шляхом вручення повісток і міститься в 11 главі під назвою «Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід».

Відповідно до ч.ч. 1, 3 ст. 111 КПК України повідомлення у кримінальному провадженні є процесуальною дією, за допомогою якої слідчий, прокурор, слідчий суддя чи суд повідомляє певного учасника кримінального провадження про дату, час та місце проведення відповідної процесуальної дії або про прийняте процесуальне рішення чи здійснену процесуальну дію. Повідомлення у кримінальному провадженні здійснюється у випадках, передбачених цим Кодексом, у порядку, передбаченому главою 11 цього Кодексу, за винятком положень щодо змісту повідомлення та наслідків неприбуття особи.

Згідно з ч. 1 ст. 110 КПК України процесуальними рішеннями є всі рішення органів досудового розслідування, прокурора, слідчого судді, суду.

Отже, враховуючи мету, викладену в пояснювальній записці до законопроекту № 11450, і текст самого законопроекту, не зрозумілим є те, чому вказаний

законопроект направлений на визначення належності вручення повістки, враховуючи, що це питання чітко врегульовано у ст. 136 КПК України.

Зі змін до ст. 284 КПК України впливає декілька питань, які підлягають додатковому обговоренню та опрацюванню.

По-перше, якщо законодавець ставить собі за мету імплементацію вказаних правил для ВСІХ процесуальних рішень дій чи бездіяльності слідчого, прокурора, дізнавача, то доцільним є внесення таких змін у ст. 110 КПК України. Якщо тільки стосовно процесуальних рішень щодо закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи, то більш доцільним є встановлення преклюзивного строку, для кола осіб, які мають право подати відповідну скаргу, зі збігом якого особа вже не зможе реалізувати своє право на оскарження цього процесуального рішення.

По-друге, якщо особа відмовляється від отримання процесуального рішення, яке надіслано їй листом (неважливо, рекомендованим чи цінним), то вона не бачить вмісту листа, відповідно і не може нести процесуальні наслідки, пов'язані з презумпцією про її належне ознайомлення зі змістом такого листа.

По-третє, вважаємо за доцільне закріпити і негативне правило, за яким особа не вважається повідомленою належним чином, крім випадків прямої відмови від отримання листа та проставлення власного підпису про отримання.

Також корисною вбачається ініціатива законодавця про закріплення правила про направлення копії процесуального рішення відповідній особі «рекомендованим листом із повідомленням про вручення чи цінним листом з описом вкладеного».

2. Щодо доцільності внесення змін до ст. 304 КПК України

У пояснювальній записці до законопроекту № 11450 зазначено таке: «Положеннями Кодексу, зокрема і статтею 304, не визначається, що підставою для поновлення строків також можуть бути й об'єктивні причини, внаслідок яких особа не змогла вчасно реалізувати своє право на подання скарги, а також не вказується порядок подачі заяви на поновлення строків та відповідної скарги, як це, наприклад, передбачають інші процесуальні законодавчі акти».

Відповідно до ч. 1 ст. 117 КПК України пропущений із поважних причин строк має бути поновлений за клопотанням заінтересованої особи ухвалою слідчого судді, суду.

Натомість КПК України чітко визначає, що процесуальний строк має бути поновлений, якщо був пропущений з ПОВАЖНИХ причин. Проте в чому відмінність «об'єктивних причин» від «поважних», зазначених у ст. 117 КПК України, та доцільності внесення саме цих змін законодавець не наводить, що не дає змогу зробити більш детальний аналіз.

Інші пропоновані зміни у вказану статтю (абзаци 2 і 3) вже врегульовані КПК України, зокрема абзацом 3 ч. 2 ст. 304.

3. Щодо доцільності внесення змін до ст. 307 КПК України

У пояснювальній записці до законопроекту № 11450 від 29.07.2024 зазначено таке: «...при позитивному вирішенні питання на користь скаржника, у одних випадках, міститься формулювання про задоволення скарги, потім слідчий суддя зазначає рішення слідчого органу або прокурора, яке скасовується і на останок міститься формулювання про зобов'язання вчинити певні процесуальні дії, невиконання яких і стало причиною задоволення скарги. Однак, в інших випадках складається ситуація за якої слідчі судді не вказують про зобов'язання вчинити певні процесуальні дії, невиконання яких стало причиною задоволення скарги».

Пропоновані законодавцем зміни, які полягають у визначенні обов'язку слідчого судді, протирічать послідовній практиці Верховного Суду¹ стосовно заборони слідчим суддям втручатися у дискреційні повноваження слідчого.

Також окремо слід звернути увагу на відсутність у пояснювальній записці до законопроекту № 11450 від 29.07.2024 посилань і згадувань конкретних судових рішень, на підставі яких законодавець робить висновок про застосування судом різного підходу у вирішенні цього питання.

¹ Постанова Верховного Суду від 05.04.2023 у справі № 188/1146/22, URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110144388>. (Також у справах: № 405/680/22 (провадження № 51-1544км22), № 757/27041/21-к (провадження № 51-3781км21), № 757/17760/22-к (провадження № 51-3722км22)).